

SPORA SMRT LUSIJANE B.

GILJERMO MARTINEZ

Prevela sa španskog
Ljiljana Popović-Andić

■ Laguna ■

Naslov originala

Guillermo Martinez

LA MUERTE LENTA DE LUCIANA B.

Copyright © Guillermo Martinez, 2007

Translation Copyright © 2008 za srpsko izdanje, LAGUNA



*Sve što se sudara, u fizici ima reakciju
jednaku udarcu, ali u pogledu morala
reakcija je jača od akcije. Reakcija na
prevaru je prezir; na prezir – mržnja;
na mržnju – ubistvo.*

ĐAKOMO KAZANOVA
Istorija mog života

JEDAN

Jednog nedelnog jutra zazvonio je telefon, i da bih se javio, morao sam da se otrgnem od mrtvačkog sna. Neko je slabo i uznemireno prošaputao samo *Lusijana*, kao da je to dovoljno da je se setim. Zbunjeno sam ponovio ime, na šta je dodala svoje prezime, koje mi je nekako izdaleka, i dalje neodređeno, zazvučalo poznato, a zatim me je pomalo potištenim glasom podsetila ko je ona. Lusijana B. Devojka kojoj sam diktirao. Naravno da je se sećam. Zar je stvarno prošlo deset godina? Da: skoro deset godina, potvrdila je. Drago joj je što još stanujem na istom mestu. Ali nije zvučala nimalo radosno. Napravila je pauzu. Može li da me vidi? *Potrebno* joj je da me vidi, ispravila se s prizvukom očajanja koje mi je odagnalo bilo kakvu drugu pomisao. Da, naravno, rekao sam pomalo uznemiren, kada? Kad budeš mogao, što pre. Neodlučno sam se osvrnuo oko sebe, na nered u stanu, izazvan nehajnim snagama entropije, i bacio pogled na sat na noćnom stočiću. Ako je pitanje života i smrti, rekao sam, hoćeš li danas posle podne, recimo u četiri, kod mene? Sa druge strane sam čuo neki hrapav zvuk i isprekidan uzdah, kao da suzbija jecaj. Izvini, promrmljala je postićeno, jeste: to jeste pitanje života

i smrti, rekla je. Ne znaš ništa, zar ne? Niko ne zna ništa. Niko ne *saznaje*. Izgledalo je kao da će se ponovo rasplakati. Zavladao je tišina u kojoj se jedva povratila. Tiše, kao da joj je teško da izgovori ime, rekla je: Ima veze sa Klosterom. I pre nego što sam stigao da je bilo šta upitam, kao da se plaši da se ne pokajem, rekla mi je: Doći ću u četiri.

Pre deset godina sam u jednog glupoj nesreći polomio desni zglob i neumoljivi gips mi nije dopuštao da pomerim ruku sve do poslednjeg zgloba na prstima. Tih dana je trebalo da predam izdavačkoj kući svoj drugi roman, a imao sam samo koncept pisan mojim nemogućim rukopisom, dve debele sveske sa spiralama prepune precrtanih reči, strelica i ispravki koje niko drugi ne bi mogao da dešifruje. Moj izdavač Kampari malo je razmislio, a zatim mi dao rešenje: setio se da je od pre izvesnog vremena Kloster rešio da diktira svoje romane, da je angažovao vrlo mladu devojkicu, naizgled u svakom pogledu toliko savršenu da je postala najveća dragocenost koju je imao.

– Pa zašto bi mi je pozajmio? – pitao sam, još uplašen tolikom srećom. Klosterovo ime, koje je Kampari tako prirodno spustio sa visina približivši nam ga, malo me je uzбудilo iako to nisam želeo. Bili smo u njegovoj privatnoj kancelariji i jedna slika korica prvog Klosterovog romana, okačena na zid, jedini ukras koji je izdavač sebi dopustio, bila je odjek koji se teško mogao zanemariti.

– Ne, siguran sam da ne bi hteo da ti je pozajmi. Ali Kloster do kraja meseca neće biti u Argentini; u jednoj je od onih umetničkih kolonija u koje se zatvara da bi uneo ispravke u romane pre nego što ih objavi. Nije poveo svoju ženu, tako da ne verujem – rekao mi je namignuvši – da ga je žena, koristeći svoje vlasničko pravo, pustila da povede sekretaricu.

Prema mnom je okrenuo broj telefona Klosterove kuće, veoma srdačno razgovarao, očigledno sa njegovom ženom, resignirano saslušao ono što je ličilo na niz žalbi, strpljivo sačekao da ona pronade broj u adresaru i najzad ga zapisao na papirić.

– Devojka se zove Lusijana – rekao mi je – ali budi oprezan; znaš da nam je Kloster sveta krava: na kraju meseca treba da je vratiš netaknutu.

Taj razgovor, iako toliko kratak, dopustio mi je da kroz neočekivanu pukotinu nazrem nešto od vrlo zatvorenog, privatnog života jedinog autora koji zaista čuti u zemlji gde pisci pre svega govore. Dok sam slušao Kamparija, moje iznenađenje je sve više raslo i nisam mogao da izbegnem glasno razmišljanje. Kloster, strašni Kloster, dakle, ima ženu? Ima čak i nešto toliko krajnje buržujsko kao što je sekretarica?

– I ćerkicu koju obožava – dopunio me je Kampari. – Dobio ju je kad je imao blizu četrdeset godina. Nekoliko puta sam ga sreo kad ju je vodio u vrtić. Da, on je nežni otac porodice. Ko bi to rekao?

U svakom slučaju, iako još nije „buknuo“ za široku publiku, već odavno se šušalo da je Kloster pisac koga treba ubiti. Sa svojom prvom knjigom postao je suviše veliki, suviše istaknut, suviše poznat. Čitanje u koje se povlačio između dva romana zbunjivalo nas je i uznemiravalo kao neka pretinja: to je bilo čitanje mačke dok miševi objavljuju. Na svaku novost o Klosteru više se nismo pitali kako je to uspeo, nego kako je uspeo *da ponovo uspe*. Da nam muka bude veća, čak i nije bio toliko star, toliko udaljen od naše generacije koliko bismo želeli. Tešili smo se zaključkom da Kloster sigurno pripada nekom drugom soju, da je zli izrod koga ljudska vrsta odbacuje, povučen na ostrvo ogorčene samoće, tako užasnog izgleda kao i njegovi likovi. Zamišljali smo da je, pre nego što je postao pisac, bio patolog, ili preparirao životinje u muzeju,

ili bio šofer pogrebnog preduzeća. Na kraju krajeva, on je sam, kao moto jedne od svojih knjiga, izabrao prezrivu rečenicu Kafkinog fakira: „Ne jedem zato što nisam našao jelo koje mi se sviđa: zasitio bih se isto kao i vi kad bih ga našao.“*

Na poleđini njegove prve knjige učtivo je pisalo da postoji nešto „bezbožničko“ u njegovim zapažanjima, ali posle nekoliko strana bilo je jasno da Kloster nije bio bezbožan: bio je okrutan. Njegovi romani su od prvih pasusa zaslepljivali kao farovi kola na drumu, i čovek je kasno shvatao da se pretvorio u preplašenog, mirnog i drhtavog zeca, nesposobnog da uradi bilo šta osim da i dalje, hipnotički, okreće stranice. Postojalo je nešto gotovo fizički surovo u načinu na koji njegove priče prodiru kroz slojeve, prevrćući sahranjene strahove, kao da Kloster ima mračni dar trepanacije i istovremeno najfinija klešta da te njima uhvati. To i nisu baš – uspokojavajuće – *kriminalistički* romani (kao što bismo voleli da ga otpišemo kao običnog autora običnih krimića). Ono što se u njima nalazilo bilo je zlo – u svom najčistijem stanju. I da se ta reč nije već izandala, obezvređena u sapunicama, to bi bila najbolja definicija njegovih romana: oni su *zli*. Dokaz za to koliko nas je izuzetno opterećivao, bio je prećutni način na koji se o njemu govorilo, kao da je bio nešto što, ako se potrudimo da sačuvamo kao tajnu, niko „spolja“ neće saznati. Ni kritičari nisu dobro znali gde da ga svrstaju, samo su uspevali da mucaju među navodnicima, kako ne bi odali da su zadržani, da Kloster piše „suviše“ dobro. U tome su bili u pravu: suviše dobro. Nedosežno. U svakoj sceni, u svakom redu dijaloga, u svakom raspletu, lekcija je bila ista i obeshrabrujuća, i mada sam sto puta pokušao da „vidim“ mehanizam, samo sam došao do zaključka da iza pisaćeg stola mora da sedi jedan opsesivan um, uveliko bolestan, koji raspoređuje

* Kafkina priča *Umetnik u gladovanju*. (Prim. prev.)

život i smrt, jedva obuzdan megaloman. Nije čudo što sam pre deset godina bio toliko radoznao da vidim ko je mogao da bude „u svakom pogledu savršena“ sekretarica tog manijakalnog perfekcionista.

Pozvao sam je čim sam se vratio u stan – miran, veseo, vaspitan glas – i preko telefona smo se dogovorili o prvom susretu. Kada sam sišao da otvorim vrata, našao sam se pred visokom, mršavom, ozbiljnom, pa ipak nasmejanom devojkom, vedrog lica i smeđe kose vezane u konjski rep. Privlačna? Vrlo privlačna. I veoma mlada. Izgledala je kao studentkinja prve godine, tek izašla ispod tuša. Džins i široka bluza. Trake u boji na jednom zglobu. Patike sa zvezdama. Smeškali smo se u tišini u malom prostoru lifta: ravni zubi, vrlo beli, vrhovi kose još malo mokri, parfem... Kada smo ušli u stan, odmah smo se dogovorili o novcu i radnom vremenu. Prirodno je sela na kancelarijsku stolicu ispred kompjutera, sa strane je spustila tašnicu i dok smo razgovarali, okretala je stolicu svojim dugačkim nogama. Smeđe oči, pametan, brz, ponekad veseo pogled. Ozbiljna, pa ipak nasmejana.

Tog prvog dana diktirao sam joj dva sata. Bila je pažljiva, sigurna i, nekim dodatnim čudom, nije pravila pravopisne greške. Njene ruke kao da su se jedva pomerale na tastaturi; odmah se prilagodila mom glasu i mojoj brzini i nijednom nije izgubila nit. Znači savršena u svakom pogledu? Ja sam se približavao tridesetoj i počeo sam sa setnom okrutnošću da posmatram žene „ubuduće“, i nisam mogao da izbegnem mentalne beleške. Primetio sam da joj je kosa, koja je bežala sa čela, vrlo tanka i krhka i da joj je, odozgo gledano, (diktirao sam joj stojeći) razdeljak bio preširok. Primetio sam i da linija ispod brade nije sasvim čvrsta koliko se moglo očekivati, i da je lagani prevoj ispod grla pretio da se s godinama pretvori u podbradak. I pre nego što je sela, video sam da od struka naniže boluje od tipično argentinske asimetrije – jedva

nagoveštene ali izvesne – nesrazmere preširokih kukova. Ali to će se u svakom slučaju desiti mnogo kasnije; za sada se nametala i prevladavala je njena mladost. Kada sam otvorio prvu svesku da joj diktiram, ispravila je leđa prema naslonu i malo sam obeshrabreno potvrdio ono što sam naslutio na prvi pogled: bluza joj je padala glatko na ravne grudi, potpuno ravne, kao *tabula rasa*. Je li to možda argument koji je Klosteru odgovarao, možda presudni? Kloster je, to sam upravo saznao, bio oženjen i teško da bi mogao svojoj ženi da predstavi osamnaestogodišnju nimfu zamamnih oblina. Ali pre svega, ako je pisac hteo da radi i da bude usredsređen, zar nije najbolje omogućiti sebi mladalačku ljupkost ovog lica, čijem je profilu sve vreme mogao spokojno da se divi, otklanjajući seksualni nemir, koji bi osetio dok bi posmatrao drugi, opasniji profil? Pitao sam se da li je Kloster pravio ovakve proračune, tajna prosuđivanja; pitao sam se – kao Pessoa – jesam li samo ja tako podao, podao u bukvalnom smislu reči, ali sam u svakom slučaju odobravao izbor.

U jednom trenutku sam predložio da skuvamo kafu i ona je ustala sa stolice, onako opuštena, kao što se već smestila u moju kuću, i pokazujući na moj gips, rekla da će je ona skuvati ako joj kažem gde se šta nalazi. Prokomentarisala je da Kloster stalno pije kafu (zapravo nije rekla Kloster, nego ga je nazvala po imenu, te sam se upitao koliko su intimni), i da je prvo uputstvo koje je dobila od njega bio čas kuvanja kafe. Tog prvog dana nisam hteo ništa više da pitam o Klosteru, jer me je dovoljno zanimao da mogu sačekati dok ne steknemo međusobno poverenje, ali dok je tražila šoljice i tanjiriće u kuhinji, čuo sam skoro sve što ću saznati o Lusijani. Zaista je bila na prvoj godini univerziteta. Upisala se na biologiju, ali bi, kada završi opšti deo studija, promenila grupu. Tata, mama, stariji brat na poslednjoj godini medicine, mnogo mlađa sestrice od sedam godina, koju je spomenula sa dvo-

smislenim osmehom kao da je neka simpatična napast. Baba koja je odavno u staračkom domu. Dečko s kojim godinu dana izlazi diskretno je spomenut u razgovoru, bez imena. Je li s tim dečkom stigla sve da proba? Napravio sam nekoliko pomalo ciničnih šala i čuo je kako se smeje. Zaključio sam da jeste, bez ikakve sumnje. Učila je ples, ali otkako je na univerzitetu – prestala je. U svakom slučaju, kada se ispravi, ima pravo držanje i nešto od baletskog stava. Jednom je putovala u Englesku preko studentske razmene: dobila je stipendiju od svoje dvojezične škole. Sve u svemu, u tom trenutku sam pomislio: ponosna i skupa ćerka, izuzetno vaspitana i ljupka, savršeni uzorak argentinske srednje klase, potražila je posao prilično ranije od svojih drugarica. Pitao sam se, ali neću pitati i nju, zašto tako rano, iako je to možda samo bio znak zrelosti i naizgled stečene nezavisnosti. Nipošto nije izgledalo da joj je potrebna mala suma koju smo ugovorili – još je bila pocrnela od sunca posle dugog leta u kući na moru koju su njeni roditelji imali u Vilja Heselu, i sigurno je samo njena tašnica koštala više od mog starog kompjutera ispred nje.

Diktirao sam joj još nekoliko sati i samo sam u jednom trenutku video znak umora: za vreme jedne od mojih pauza nagnula je glavu na jednu stranu a zatim na drugu i njen vrat, njen lepi vrat, oglasio se suvim krckanjem. Kada je isteklo vreme, ustala je, pokupila šolje, ostavila ih oprane na sudoperi i pozdravila me brzim poljupcem u obraz.

Takva je i nadalje bila naša rutina: poljubac pri dolasku, tašnica ostavljena, gotovo bačena u čošak sofe, dva sata diktiranja, kafa i kratak, nasmejani razgovor u uskoj kuhinji, još dva sata diktiranja i u jednom trenutku, neizbežno, naginjanje glave – napola bolno, napola zavodnički – i onaj suvi i krckavi zvuk pršljena. Počeo sam da poznajem njenu odeću, izraze njenog, ponekad pospanog lica, talasanje njene kose, njene šnale, šifrovane znake njene šminke. Jednog od

tih istovetnih dana pitao sam je o Klosteru, kada me je već mnogo više zanimala ona nego on, kada je i meni takođe počela da izgleda savršeno u svakom pogledu, i kada sam zamišljao nemoguće varijante da je zadržim. Ali Kloster je, koliko sam mogao da vidim, takođe u svakom pogledu bio savršen šef. Bio je vrlo uviđavan kada je imala ispite, i delikatno mi je dala na znanje da joj je plaćao gotovo dvostruko više od onoga što se dogovorila sa mnom. Ali kakav je on bio čovek, taj tajnoviti Mr. K.?, insistirao sam. Šta želim da znam?, pitala me je zbunjeno. Hteo sam da znam sve, naravno. Zar ona ne zna da smo mi pisci profesionalni tračeri? Niko ga ne poznaje, objasnio sam joj, ne daje intervju, njegova fotografija je odavno prestala da se pojavljuje na koricama knjiga. Ona je izgledala iznenađeno. Istina je da ga je nekoliko puta čula kako odbija intervju, ali nikada ne bi mogla da zamisli da u njemu postoji nešto tajanstveno: nije joj delovalo da ima bilo kakvu tajnu. Ima nešto više od četrdeset godina, visok, mršav, kao mladić je bio plivač – dugoprugaš; u radnoj sobi je bilo fotografija iz tog doba, pehara i medalja, još je ponekad do kasno uveče plivao u bazenu jednog kluba blizu kuće.

Brižljivo je odabrala malo reči da ga opiše, kao da je htela da obezbedi neutralan ton, i ja sam se pitao je li joj u nekom pogledu bio zanimljiv. Znači visok, mršav, široka plivačka leđa, ponovih: privlačan?, ispalio sam. Ona se nasmejala kao da je o tome već razmislila i odbacila tu ideju – ne, za mene barem ne, i dodala pomalo sablažnjeno, mogao bi otac da mi bude. Osim toga, rekla mi je, *veoma* je ozbiljan. I s njim je radila četiri sata uzastopno, svakog jutra. Ima vrlo lepu četvorogodišnju ćerkicu, koja joj uvek poklanja crteže i hoće da je usvoji kao sestru. Dok su oni radili, igrala se sama u prizemlju, u jednoj sobi pored njihove. Žena se nikad nije pojavljivala – to joj deluje kao mala tajna – jedva da ju je vide-

la u nekoliko navrata. Ponekad je nešto dovikivala ćerki ili ju je zvala sa sprata. Moguće da je depresivna ili možda ima neku drugu bolest, ali činilo se da veliki deo dana provodi u krevetu. Ćerkom se pre svega bavio on. Završavali su posao na vreme kako bi mogao da je odvede u zabavište. A kako je radio? Diktirao joj je ujutro kao i ja, ali je često tonuo u beskrajnu tišinu. Hodao je sve vreme, šetao po sobi kao da je u kavezu, čas bi bio u jednom kraju sobe, čas njoj iza leđa. I pio je kafu, to mi je već rekla. Na kraju dana bi uradili najviše pola stranice. Popravljao je uporno svaku reč, stalno ju je terao da čita istu rečenicu. Šta je pisao? Nov roman? Kakva je bila tema? Jeste roman, o nekim religioznim ubicama. Tako je barem do sada izgledalo. Ona mu je čak pozajmila očevu Bibliju s komentarima da bi uporedio neki prevod. I šta je mislio o sebi? Šta hoću time da kažem, pitala me je. Smatra li sebe *superiornijim*? Razmislila je načas kao da pokušava da se seti neke posebne okolnosti, nekog komentara, omaške u nekom razgovoru. Nikad ga nisam čula da išta govori o svojim knjigama, oklevala je, ali jednog dana, kada smo se po deseti put vraćali na istu rečenicu, rekao mi je da pisac istovremeno mora da bude i skarabej i Bog.

Na kraju prve nedelje, kada sam joj platio, naglo se usredsredila i pažljivo pogledala novčanice, zadovoljno ih spakovala, tako usredsređeno i s takvim zanimanjem da me je to načas navelo da je vidim u nekom neočekivanom svetlu. U tom trenutku sam se setio njene ranije opaske o tome koliko joj je Kloster plaćao, i iznenađeno i pomalo uznemireno zaključio da lepoj Lusijani novac zaista mnogo znači.

Šta se potom dogodilo? Događile su se.... neke stvari. Nekoliko dana uzastopno bilo je vrlo toplo, usred marta se neočekivano vratilo leto, i Lusijana je zamenila svoje bluze kratkim majicama bez rukava, koje su joj otkrивale ramena i dobar deo stomaka i leđa. Kada se naginjala da čita s ekrana,

mogao sam da vidim blagi luk njene kičme i, u udubljenju leđa, koje se odvajalo od pantalona, spiralu sitnih smeđih malja, skoro plavih, koja se pružala dole odakle je provirivala – i mogao sam savršeno da vidim majušni, uvek uznemirujuć trougao gaćica. Je li to radila namerno? Naravno da nije. Sve je delovalo nevino i još smo se gledali istim nedužnim očima, i u tesnoj kuhinji sve je bilo kao i do tada – pažljivo smo izbegavali da se dotaknemo. No, u svakom slučaju, to je bio nov i vrlo prijatan prizor.

Jednog od tih toplih dana, kad sam se naginjao preko njene stolice da pregledam neku rečenicu na ekranu, takođe sam nevino naslonio levu ruku na naslon stolice. Ona se nagnula unapred i kada se ponovo naslonila na stolicu, njeno rame je lagano dodirnulo i pritisnulo moje prste. Nijedno od nas dvoje nije učinilo prvi pokret da se dodir prekine – taj skriveni, pa ipak tako dug prvi dodir – i dosta sam dugo, dok nismo napravili prvu pauzu, diktirao nepokretno stojeći, tik uz nju, a kroz prste sam, kao snažan isprekidani signal, osećao tajnoviti topli talas, toplinu njene kože koja joj se spuštala od vrata do ramena. Nekoliko dana kasnije počeo sam da joj diktiram prvu pravu erotsku scenu romana. Kada je završila, zamolio sam je da mi je pročita naglas, zamenio sam nekoliko reči drugima, direktnijim, i zamolio je da još jednom pročita. Poslušala me je sasvim prirodno, kao i uvek, i u glasu joj, dok je čitala opasne delove, nisam osetio nikakvu uznemirenost. Pa ipak, pod dejstvom asocijacije u vazduhu je ostala laka seksualna napetost. Nadam se, rekao sam joj tek da napravim neki komentar, da je Kloster ne podvrgava ovakvim diktatima. Pogledala me je bezbrižno i malo ironično – kaže da je navikla, Kloster joj je diktirao mnogo gore stvari. Zbog neobičnog tona u njenom glasu to „gore“ je zvučalo kao *bolje*. Na licu joj je ostao neki poluosmeh kao da se na trenutak prisećala nečeg posebnog, i to sam primio kao izazov. Dok

sam joj i dalje diktirao, strpljivo sam čekao da počne naginjati glavu i, kada sam najzad čuo kako joj krcka vrat, zavukao sam ruku ispod njene kose, u udubljenje među pršljenovima, i pritisnuo sam tačku gde se sastavljaju. Po svaku cenu sam izbegavao sam da je dodirnem, ali odjednom sam nepovratno prešao na odlučan dodir; mislim da se trgla isto koliko i ja, mada sam nastojao da pokret deluje kao da je slučajan. Ostala je nepomična, zaustavljenog daha, ruke je sklonila sa tastature, nije okrenula glavu da me pogleda i nisam mogao da zaključim očekuje li nešto više ili nešto manje.

– Kad mi skinu gips, izmasiraću te – rekao sam joj i povukao ruku na ivicu stolice.

– Kada ti skinu gips, više ti neću biti potrebna – odgovorila mi je, i dalje se ne okrećući, smešeci se nervozno i dvosmisleno, kao da vidi mogućnost da na vreme pobegne, ali još nije odlučila želi li to.

– Uvek mogu ponovo da se polomim – rekao sam i pogledao je u oči. Ona je odmah skrenula pogled.

– Ne bi vredelo, znaš da se Kloster vraća iduće nedelje – rekla je nepristrasno, kao da blago želi da me nagovori da odustanem. Ili je to druga prepreka, koju podiže samo da bi me iskušala?

– Kloster, Kloster – bunio sam se. – Zar nije nepravедno da Kloster ima *sve*?

– Ne verujem da ima sve što bi želeo – rekla je tada.

Samo je to rekla, istim staloženim tonom, iako joj se u glasu čuo neki zagonetan prizvuk. Mislio sam da sam shvatio šta je htela da mi dâ na znanje. Ali ako je imala nameru da me uteši, samo je uspela da mi pruži nov razlog za nervozu. Onda je, dakle, i Kloster, tako ozbiljni Kloster, nešto malo naumio s malom Lusijanom. Prema onome što sam upravo čuo, možda je čak već povukao prvi potez. A Lusijana ne samo da je bila daleko od toga da mu zalupi vrata nego je

trebalo i da mu se vrati. Kloster, Kloster – iako mu nikada nisam zavideo više nego tada, čak i ako dosad od nje nije dobio mnogo, imaće svakodnevnu priliku za to. A Lusijana će sigurno, osim ponosa što ga odbija, osetiti i malo ponosa zato što ne prestaje s pokušajima. Zar nije još bila u onom uzrastu, na kraju adolescencije, kada žene žele na svakom muškarcu da provere svoju privlačnost.

Sve sam to zamislio zbog male promene u njenom glasu, ali mi nije pošlo za rukom da mi Lusijana kaže još nešto. Kada sam hteo da joj postavim prvo pitanje, rekla mi je, malo pocrvenevši, kako je želela da kaže samo ono što je rekla: da niko, čak ni Kloster, ne može da ima sve. To što je sada pokušavala da opovrgne, na svoj način je nova potvrda koja je uspela da me obeshrabri, iako nisam analizirao šta to podrazumeva. U nelagodnoj tišini koja je zavladała među nama, upitala me je, gotovo zamolila, da nastavim da diktiram. Pomalo ponižen, ponovo sam u svom rukopisu potražio sledeći red. Pre svega sam bio besan na sebe: shvatio sam da sam, insistirajući na Klosteru, možda izgubio sopstvenu priliku. Jesam li je uopšte imao? U prvom kontaktu mi se učinilo da jesam, uprkos njenoj nagloj krutosti. Ali sada, dok sam joj diktirao, sve je nestalo kao da smo se oboje namerno vratili u prethodnu fazu civilizovanog odstojanja. Pa ipak, kada je pre polaska uzela tašnu, njene oči su me potražile u jednom blesku kao da je htela da se uveri u nešto, ili da i ona ponovo povrati neki trag onog prekinutog kontakta – i taj pogled me je samo ponovo zbunio. Mogao je da znači kako će radije zaboraviti ono što se dogodilo, i da vrata, uprkos svemu, nisu konačno zatvorena.

Nestrpljivo sam čekao da prođe dan. Mesec je prohujao, pa sam shvatio da je ostalo još samo nekoliko dana pre nego što Lusijana nestane iz mog života. Kada sam joj sledećeg jutra otvorio vrata, gledao sam da li se od prethodnog dana

nešto promenilo na njenom licu ili u njenom izgledu, da li je stavila malo više šminke, ili obukla manje odeće... ali ako se u nečemu potrudila – i u tome je uspela – to je da izgleda kao i uvek. Pa ipak, ništa nije bilo isto. Zauzeli smo svoja mesta i počeo sam da joj diktiram poslednje poglavlje romana. Pitao sam se hoće li skorašnji kraj pokrenuti nešto i u njoj, ali, kao da smo se potrudili da krajnje pažljivo odigramo neku ulogu, Lusijanini prsti, glava, sva njena pažnja bili su usredsređeni na moj glas. Kako je jutro odmicalo, primetio sam da isčekujem jedan jedini pokret. Neobično udvajanje. Iako nisam prestao da zapažam sve ono što sam oduvek video: udubljenje koje su pravila leđa kod ivice gaćica, zavodnički namršten izraz, ivicu zuba koji su svaki čas grickali usnu, pokretanje ramena kada se odmicala od naslona – sve je izgledalo neobično daleko i preda mnom se pojavljivao samo njen potiljak hipnotišući me. Sa patetičnom pažnjom Pavlovljevog psa čekao sam trenutak kada će početi da naginje vrat. Ali znak nije stigao, kao da je i sama postala svesna moći ili opasnosti tog tananog krckanja. Sve do poslednjeg trenutka čekao sam s nevericom, gotovo osećajući da sam prevaren, ali njen vrat, njen lepi i hiroviti vrat ostao je tvrdoglavo nepomičan, i tog dana sam morao da je pustim da ode.

Sledeće jutro je bilo poslednje i kada je Lusijana došla i bacila svoju tašnicu u stranu, izgledalo mi je prosto nepojmljivo da više neće biti sa mnom i da će sve te male rutine nestati. Prošla su, puna nervoze, prva dva sata. U jednoj pauzi diktiranja Lusijana je ustala da ode u kuhinju i skuva kafu. I to se događalo poslednji put. Pošao sam za njom i napravio poluironičan i poluporažen komentar da će joj iduće nedelje ponovo diktirati dobre romane. Ispričao sam joj kako me je Kampari, kada mi je dao njen broj telefona, upozorio da treba netaknutu da je vratim, i dodao da sam, na svoju žalost, ispunio obećanje. Sve to joj je iščupalo tek

jedan nelagodan osmeh. Vratili smo se na posao; ostalo mi je još da joj izdiktiram stranice epiloga. S gorčinom sam pomislio kako ćemo tog dana možda završiti i malo ranije. Na jednoj od poslednjih stranica pominjalo se neko ime na nemačkom i Lusijana je, kada ga je napisala, htela da proverim da nije pogrešila. Nagnuo sam se preko njenog ramena da pogledam u ekran kao i toliko puta dotad, i ponovo me je zapahnuo miris njene kose. A onda, kada je moja ruka htela da se povuče sa naslona stolice, kao zakasneli poziv koji sam prestao da čekam, nagnula je glavu i gotovo me dodirnula, a zatim je okrenula na drugu stranu. Čuo sam krckanje njenog vrata i – kao da je to bio nastavak onog prvog puta – zavukao sam ruku pod njenu kosu do udubljenja gde se spajaju pršljenovi. Ona je isprekidano uzdahnula i zbacila glavu prema naslonu da bi prihvatila dodir. Lice joj se u iščekivanju okrenulo prema meni. Poljubio sam je jednom, sklopila je oči, a zatim ih napola otvorila. Poljubio sam je strasnije i zavukao levu ruku ispod njene majice. Gips na desnoj ruci smetao mi je da je zagrlim; ona je malo odgurnula stolicu unazad i bez teškoća me se oslobodila.

– O čemu se radi? – pitao sam iznenađeno i pružio ruku, ali kao da se u njoj nešto povuklo; zaustavio sam se na pola puta.

– O čemu se radi? – osmehnula se nervozno i veselo dok je nameštala kosu. – Imam dečka, eto o tome se radi.

– Ali imala si ga i pre deset sekundi – rekao sam ne shvatajući sasvim.

– Pre deset sekundi... na trenutak sam zaboravila.

– A sada?

– Sada sam se ponovo setila.

– Šta se onda dogodilo? Napad amnezije?

– Ne znam – rekla je i podigla oči kao da nema smisla pridavati tome toliki značaj. – Imala sam utisak da ti to toliko želiš.

– A – rekao sam povređen. – Samo sam *ja* hteo?

– Ne – odgovorila je zbunjeno. – I ja sam osetila... radoznalost. I delovao si toliko ljubomoran na Klostera.

– Kakve veze ima sad Kloster? – pitao sam stvarno iznerviran. Da se takmičim sa dva muškarca u isto vreme, već mi je bilo suviše.

Kao da se pokajala što ga je spomenula. Uznemireno me je pogledala, pretpostavljam zato što me je prvi put čula kako podižem glas.

– Ne, nema nikakve veze – rekla je kao da može sve da obriše. – Mislim da sam samo htela da se desi nešto po čemu bi me se sećao.

I tu je vrstu trikova već naučila, pomislio sam razočarano: gledala me je širom otvorenih i tužnih očiju, kao da je u isto vreme i lagala i govorila istinu.

– Nemoj da sumnjaš u to da ću te zapamtiti – rekao sam poniženo, pokušavajući da povratim nešto od svog narušenog ponosa. – To je prvi put da mi daju poljubac iz sažaljenja.

– Možemo li da završimo, molim te? – zamolila je i ponovo pažljivo primakla stolicu radnom stolu.

– Naravno, da završimo – rekao sam.

Izdiktirao sam joj preostale dve stranice i kada je uzela tašnicu da ode, u tišini sam joj pružio honorar za tu nedelju. Prvi put ga je sklonila i ne pogledavši, kao da je htela što pre da pobegne.

Tada sam, pre deset godina, poslednji put video Lusijanu, kada je bila tek jedna od mnogih prelepih, odlučnih i opuštenih devojaka koje su isprobavale prve igre zavodjenja, i činilo se da im ne pretilo ništa od života i smrti.

I kada je u pet do četiri zazvonio interfon, dok sam, spuštajući se, posmatrao svoje lice izrovano godinama u ogledalu lifta, morao sam da se zapitam kako će ona izgledati kad joj otvorim vrata.